

PEREMEES: Äri on äri ja äri jääb, ole sa sant või ole sa setu. Kui mina ütlen, et nii on, siis davai ja lööme käed. Mina sinut ei peta. Ei saagi petta, keda sa petad, esiennast petad. Sokutan sulle näituseks korteni, kus tuul aknaveerest tõmbab või lagi vihma läbi laseb, no mis äri- või peremiis ma olen? Pask olen ja ära lähed mu juurest ja kost ma uue üürningu võtan. Ei võta. Ei tule sa minu juurde pooti ostma ka kui ma sinut kaaluga petan. No mis ma võidan – sii grammi jagu karbunaati, aga teine päev oled sa juba tolle Akkermanni juures ja sii varganägu, sii petab sind ega jumala päev, ta ei saagi teistmoodi, esi tahab ärimees olla. Pask on, muud midagi. Ausa ärimiis sii petab enne esiennast, paneb sulle selle grammi manu või kui näituseks pagar oled, ikka ühe saia rohkem. Lähäd näituseks prantssaia ostma või sarvesaia või vesikrõngelt, või mis saia tahad, mis sa hommikuks kohvi juurde võtta tahad. Tuled koju – vaatad – ostsid viisteist – kuusteist on. Vaat nii teeb õige ärimiis.

Ja kui sa petta tahad, peta kompanjongi, klient jäta rahule, teda ära putu. Või kroonut... No kroonut tõmba nii palju kui saad, sii om auasi ka. Kroonu käest, jaah... No kus see rikkus mujalt Eestimaale on tulnud: kus kõik need vabrikud ja vaksalid, kaubahoovid ja koolid ja teatrid ja mis kõik... – kõik kroonu käest tõmmatud. Ma ütlen sulle, kui seda sõda ei oleks olnud, ja kui eesti ärimees ei oleks kroonuga kaubelnud, siis seda Eesti riiki ei oles tulnud. Sõjas sai Eesti riik ja eesti ärimiis ta välja kauples. Või pettis, mis seal vahet. Minule on kõik need tükid teada, kost mul mujalt need majad ja kaubahoovid, elajaloomadega hakkasin, lihad ja nahad ja karvad ja kondid – kõik läks. Piimaga ma ei ole jäändand, no mis sa jäändad ka – läheb sul hapuks kätte.

Vaata, see raamatuäri – sii on hää äri. Ja ausa äri. Ja raamatid peab lugema ka – sellest Eesti riik läheb edasi ja haridus edeneb. Ajalehest ma ei räägigi – sii om ärimehele ku arvelaud, sii peab sul ega jumala päiv kõrval olema. Ma olen seda raamatuäri mõtelnud, aga sihukeses väikeses linnas, kus vana Lepik on juba ees ja sisse söönd... Ajaks tõise pankrotti. Aga kuda sa ajad? Saaks sinna mõne mehe sisse sokutada, kes ajaks seda asja pankroti poole, et võta noid raamatid, et nood läevad, need on hää papre peal... Need punased raamatud, mis nad ongi, mul koduski neid paar tükki, naised loevad... „Kuritöö ja karistus” – hää raamat, paks ja pehme.

Esiendast läheb silm peale, hakka või lugema ja hää uni tuleb ja... Õpetlik ka - kuriteo
tiid – karistus tuleb. Hää raamat jaa...

Madis Kõiv „Tagasitulek isa juurde“